

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO KL.V

W poniższej tabeli zestawiono poszczególne poziomy wymagań z konkretnymi ocenami szkolnymi.

Poziom	Ocena
K	dopuszczająca
K+P	dostateczna
K+P+R	dobra
K+P+R+D	bardzo dobra / celująca*
K+P+R+D+W	celująca

poziom K – konieczny

poziom P – podstawowy

poziom R – rozszerzający

poziom D – dopełniający

poziom W – wykraczający

Wymagania na poszczególne oceny

Dopuszczająca (K)	Dostateczna (k+P)	Dobra (K+P+R)	bardzo dobra(K+P+R+D)	celująca(K+P+R+D+R)
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe SLUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> skupia uwagę na krótkich wypowiedziach innych osób, rozumie ogólny sens słuchanych utworów, rozumie polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej, rozpoznaje proste intencje nadawcy reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą) <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, przeprosiny, zaproszenie wskazuje najważniejsze 	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe SLUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> słucha innych ze zrozumieniem, uczestniczy w rozmowie, zadaje pytania, odpowiada wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkudzaniowej wypowiedzi, rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszanej historii, formułuje pytania <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w omawianych w klasie tekstach literackich oraz sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia rozpoznaje dosłowne intencje nadawcy przytacza informacje z odpowiednich fragmentów przeczytanego tekstu, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost 	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe SLUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych, a zwłaszcza odtwarzanych utworów wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy notatkę w formie tabeli, schematu, punktów, kilkudzaniowej wypowiedzi, rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów odróżnia informacje ważne od mniej ważnych na podstawie słuchanego tekstu tworzy samodzielną notatkę: pisze plan, formułuje pytania właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> krótko charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich oraz 	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe SLUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi samodzielnie i krytycznie wybiera różnorodne informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy notatkę w formie dostosowanej do potrzeb (np. plan, tabela, schemat, kilkudzaniowa wypowiedź), rozpoznaje nastrój i nazywa intencje nadawcy komunikatu odczytuje i omawia przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich wyraża spójne zdanie na temat wysłuchanego komunikatu <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich oraz identyfikuje nadawcę i odbiorcę w sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia wyjaśnia dosłowne i symboliczne intencje 	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe SLUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> odczytuje i wyjaśnia przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> samodzielnie czyta ze zrozumieniem na poziomie semantycznym i krytycznym, również teksty spoza listy lektur wykorzystuje treści zawarte w artykułach, instrukcjach, przepisach, tabelach, schematach i notatkach biograficznych w tworzeniu własnych, samodzielnych wypowiedzi odczytuje głośno i wygłasza z pamięci utwory poetyckie i prozatorskie oraz je interpretuje <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> wybiera i twórczo wykorzystuje informacje z

<p>informacje w odpowiednich fragmentach przeczytanego tekstu, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje informacje zamieszczone na przykład w słowniczku przy tekście, przy obrazie • rozumie ogólny sens czytanych utworów • czyta teksty płynnie, stara się czytać je poprawnie pod względem artykulacyjnym • stara się poprawnie akcentować wyrazy • samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela lub uczniów wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, posługuje się akapitami • rozpoznaje następujące formy wypowiedzi: życzenia, ogłoszenie, instrukcję, przepis • wybiera najważniejsze informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, jakiego typu informacje znajdują się w słowniku ortograficznym, słowniku wyrazów bliskoznacznych i poprawnej polszczyzny • potrafi sprawdzać pisownię 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat i główną myśl tekstu, zwłaszcza na poziomie dosłownym • czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym • poprawnie akcentuje i artykułuje większość wyrazów, stosuje intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów • w prostych tekstach oddziela fakty od opinii • wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, posługuje się akapitami • rozpoznaje cechy życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu • wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu • wskazuje przerośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym • potrafi wybrać odpowiednie informacje ze słownika wyrazów bliskoznacznych, słownika poprawnej polszczyzny, encyklopedii, czasopisma, stron internetowych <p>ANALIZOWANIE I</p>	<p>identyfikuje nadawcę i odbiorcę w sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje dosłowne i symboliczne intencje nadawcy • przytacza informacje zawarte w tekście, wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio • oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakt od opinii • omawia temat i główną myśl na poziomie dosłownym, formułuje ogólne wnioski, próbuje omówić je na poziomie przerośnym • czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, stara się interpretować je głosowo • głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji, akcentowania i intonacji • wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i rozumie ich funkcję, posługuje się akapitami • wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w zaproszeniach, 	<p>nadawcy</p> <ul style="list-style-type: none"> • przytacza i wyjaśnia informacje w tekście, wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi na przykład opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą • oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakty od opinii i wykorzystuje je w odczytywaniu znaczeń dosłownych i przerośnych, dokonuje selekcji materiału na podstawie faktów i opinii zawartych w tekście • szczegółowo omawia temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym i przerośnym • czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, interpretuje je głosowo, zwracając uwagę na przykład na wyrażane emocje i interpunkcję • głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu; poprawnie akcentuje wyrazy, również te, które w języku polskim akcentuje się nietypowo 	<p>różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym</p> <ul style="list-style-type: none"> • szuka inspiracji do wzbogacenia swoich tekstów w słownikach wyrazów bliskoznacznych i poprawnej polszczyzny • dba o czystość i poprawność swojej wypowiedzi, korzystając z różnych źródeł: słowników, poradników, audycji radiowych i programów telewizyjnych <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich • wskazuje elementy mitu, bajki, przypowieści w innych tekstach kultury • dostrzega różnice między celem programów informacyjnych, rozrywkowych, reklam • odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość
--	--	--	--	---

<p>wyrazu w słowniku ortograficznym</p> <ul style="list-style-type: none"> • pod kierunkiem nauczyciela odszukuje wyrazy w słowniku wyrazów bliskoznacznych i sprawdza użycie związków w słowniku poprawnej polszczyzny <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • mówi o swoich reakcjach czytelniczych • dostrzega zabiegi stylistyczne w utworach literackich, w tym funkcję obrazowania poetyckiego w liryce • z pomocą nauczyciela wskazuje apostrofę, powtórzenia, zdrobnienia, obrazy poetyckie, uosobienie, ożywienie, wyraz dźwiękonaśladowczy • zna pojęcia: <i>autor</i>, <i>adresat</i> i <i>bohater wiersza</i> • odróżnia teksty użytkowe od literackich • odróżnia utwory pisane wierszem i prozą • krótko mówi o wybranych elementach świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: bohater, akcja, wątek, fabuła, wie, czym jest punkt kulminacyjny • rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator) 	<p>INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazywa swoje reakcje czytelnicze • nazywa zabiegi stylistyczne w utworach literackich: apostrofa, powtórzenia, zdrobnienie, uosobienie, ożywienie, podmiot liryczny, (także zbiorowy), wyraz dźwiękonaśladowczy • z niewielką pomocą nauczyciela odróżnia autora, adresata i bohatera wiersza • dostrzega funkcję obrazowania poetyckiego w liryce • dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) i użytkowe • określa i nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: wątek, akcja, fabuła, punkt kulminacyjny • rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narradora pierwszo- i trzecioosobowego • wskazuje cechy mitu, bajki, przypowieści i noweli w utworze • samodzielnie cytuje morał bajki i sens przypowieści • rozpoznaje elementy rytmu: wers, zwrotkę, rym, refren • wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród innych przekazów i tekstów kultury, odczytuje je na poziomie dosłownym 	<p>życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach, listach oficjalnych, dziennikach, pamiętnikach, relacjach</p> <ul style="list-style-type: none"> • wybiera i wykorzystuje informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu • wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi oraz samodzielnie tłumaczy przenośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • w razie potrzeby sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym • wybiera informacje z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych • samodzielnie korzysta ze słowników wyrazów bliskoznacznych i poprawnej polszczyzny <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazywa i uzasadnia swoje reakcje czytelnicze • odnajduje w omawianych 	<ul style="list-style-type: none"> • ma świadomość konstrukcji wypowiedzi, rozumie funkcje takich części składowych wypowiedzi, jak tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie • świadomie posługuje się akapitami w celu oddzielania od siebie poszczególnych zagadnień • płynnie oddziela fakty od opinii w dłuższych tekstach • wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach, listach oficjalnych, dziennikach i pamiętnikach • odczytuje i twórczo wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce • wskazuje i odczytuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • systematycznie korzysta słownika ortograficznego • wybiera informacje wyrażone pośrednio w różnych źródłach, np. czasopismach, stronach internetowych 	<p>II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania • podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury/dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania w klasie piątej; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur • interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym <u>twórczym</u> ujęciem tematu, poprawną konstrukcją oraz właściwym doborem środków językowych • wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi <p>III. Kształcenie językowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • świadomie stosuje i twórczo wykorzystuje wiedzę
--	---	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na znanych z lekcji tekstach mit, bajkę, przypowieść i nowelę, podaje z pomocą nauczyciela ich główne cechy zna pojęcie <i>moral</i>, wyjaśnia go z pomocą nauczyciela zna pojęcia: <i>wers</i>, <i>zwrotka</i>, <i>rym</i>, <i>refren</i>, <i>rytm</i> wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród innych przekazów i tekstów kultury przypisuje podstawowe cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość z pomocą nauczyciela podejmuje próby odczytania sensu metaforycznego utworów <p>II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem, stosuje się do podstawowych reguł grzecznościowych właściwych podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia: <i>gra aktorska</i>, <i>reżyser</i>, <i>adaptacja</i>, <i>ekranizacja</i>, a także odmiany filmu przypisuje cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość opowiada, streszcza przeczytane teksty, odczytuje sens omawianych utworów na poziomie metaforycznym <p>II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej, stosując się do reguł grzecznościowych; używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych w typowych sytuacjach dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące formułuje pytania otwarte udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych 	<p>tekstach apostrofy, powtórzenia, zdrobnienia, uosobienia, ożywienia, obrazy poetyckie, wyrazy dźwiękonaśladowcze i objaśnia ich znaczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza wskazuje obrazy poetyckie w liryce i rozumie ich funkcję wskazuje cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: narrator, akcja, fabuła, wątek, punkt kulminacyjny rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narratorską pierwszo- i trzecioosobowego identyfikuje mit, bajkę, przypowieść i nowelę, wskazuje ich cechy przycząca i parafrazuje morał bajki, odczytuje przesłanie utworu, np. przypowieści rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu, refrenu wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród 	<p>konfrontuje je z innymi źródłami</p> <ul style="list-style-type: none"> świadomie używa słowników wyrazów bliskoznacznych poprawnej polszczyzny celu wzbogacenia warstwy językowej tekstu <p>ALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> swobodnie opowiada o swoich reakcjach czytelniczych, nazywa je, uzasadnia; ocenia i opisuje utwór, konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z innymi odbiorcami odnajduje w utworze poetyckim apostrofy, powtórzenia, zdrobnienia, uosobienia, ożywienia, obrazy poetyckie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, objaśnia ich funkcję i znaczenie przenośne rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza, nie utożsamiając ich ze sobą; wykorzystuje wiedzę na temat podmiotu lirycznego, adresata i bohatera wiersza do interpretacji utworu szczegółowo omawia obrazy poetyckie w wierszu i ich funkcję w utworze 	<p>językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki</p>
--	---	---	--	--

<p>odpowiednio do typowej sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje proste pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym, stosuje wyrazy o znaczeniu dosłownym • mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu • wypowiada komunikaty zawierające proste informacje • wyraża wprost swoje intencje • w kilku zdaniach opisuje obraz, ilustrację, plakat oraz przedmiot, miejsce, postać, zwierzę itp. • wygłasza tekst utworu z pamięci • posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) • stara się poprawnie wymawiać i akcentować wyrazy • składa skonwencjonalizowane życzenia, tworzy w punktach krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje wielką literę na 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się w logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą, filmem itp. • wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, zdaje relację z wydarzenia • opisuje obraz, ilustrację, plakat oraz przedmiot, miejsce, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni; krótko, ale w sposób uporządkowany opisuje postać, zwierzę, przedmiot itp. • recytuje utwory poetyckie, oddając jego ogólny nastrój i sens • stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych • składa życzenia, tworzy krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry • wskazuje wyrazy o znaczeniu dosłownym i metaforycznym • dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, z reguły stosuje poprawne związki wyrazowe • posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) <p>PISANIE</p>	<p>innych przekazów i tekstów kultury, omawia je na poziomie dosłownym i próbuje je zinterpretować</p> <ul style="list-style-type: none"> • używa pojęć: <i>gra aktorska, reżyser, adaptacja, ekranizacja, kadr, ujęcie</i>, a także zna odmiany filmu, wyodrębnia elementy dzieła filmowego, odróżnia różne gatunki filmowe • charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość • odczytuje sens analizowanych utworów na poziomie semantycznym (dosłownym), a z niewielką pomocą nauczyciela – na poziomie przenośnym • wskazuje neologizmy w tekście <p>II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własne, logiczne zdanie w rozmowie, stosując się do reguł grzecznościowych; używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą dorosłą 	<ul style="list-style-type: none"> • szczegółowo omawia cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe • objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim • identyfikuje mit, bajkę, przypowieść i nowelę, szczegółowo omawia ich cechy • rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narratora trzecioosobowego i dostrzega różnice między narracją pierwszo- i trzecioosobową • objaśnia morał bajki na poziomie metaforycznym, samodzielnie odczytuje przesłanie utworu, np. przypowieści • rozumie funkcję: wersu, zwrotki, rymu, refrenu w ukształtowaniu brzmieniowej warstwy tekstu • wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród innych przekazów i tekstów kultury, interpretuje je na poziomie dosłownym i przenośnym • funkcjonalnie używa w
---	---	---	---

<p>początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, dwukropek przy wyliczeniu, przecinek, myślnik w zapisie dialogu; dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje głoski miękkie • zna i próbuje stosować podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni ó-u, rz-ż, ch-h • zna podstawowe zasady dotyczące pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i czasownikami • odróżnia nazwy własne od pospolitych i stara się stosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą • zna i próbuje stosować podstawowe zasady układu graficznego listu oficjalnego, wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, ogłoszenia, zaproszenia, instrukcji, przepisu kulinarnego, dziennika, pamiętnika, notatki, streszczenia • z pomocą nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, najczęściej stosuje podstawowe reguły interpunkcyjne dotyczące używania przecinka (np. przecinek przy wymienianiu) i dwukropka, myślnika w zapisie dialogu; dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu • poprawnie zapisuje głoski miękkie, zna i najczęściej stosuje podstawowe zasady dotyczące pisowni ó-u, rz-ż, ch-h, pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i czasownikami, cząstki <i>-by</i> z czasownikami • potrafi wymienić najważniejsze wyjątki od poznanych reguł ortograficznych • odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą • zna i stosuje podstawowe zasady układu graficznego listu oficjalnego, wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, ogłoszenia, zaproszenia, instrukcji, przepisu 	<p>i rówieśnikiem, a także w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie w typowych sytuacjach dobiera różne rodzaje wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, świadomie dobiera intonację zdaniową • udziela odpowiedzi w formie krótkiej, sensownej wypowiedzi • łączy za pomocą odpowiednich spójników i przyimków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe w zdaniu • wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń • stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, przysłówka, liczebnika i czasownika • gromadzi wyrazy określające i nazywające na przykład cechy wyglądu i charakteru • wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory 	<p>swoich wypowiedziach pojęć z zakresu filmu i radia, m.in. <i>gra aktorska, reżyser, scenariusz, adaptacja (filmowa, muzyczna, radiowa</i> itd.), <i>ekranizacja, kadr, ujęcie, słuchowisko</i>; wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych słuchowiska i różne gatunki filmowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do różnych wartości, konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami i doświadczeniami innych bohaterów literackich • samodzielnie odczytuje sens utworów na poziomie dosłownym i przenośnym • rozumie pojęcie <i>neologizm</i>, wskazuje neologizmy w tekście, rozumie zasady ich tworzenia <p>II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia własne zdanie rozmowie, podaje odpowiednie przykłady stosuje się do reguł grzecznościowych, świadomie używa
--	---	---	---

<p>zapisuje list oficjalny, wywiad, plan ramowy i szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartki z dziennika i pamiętnika, notatkę i streszczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisze krótkie opowiadanie odtwórcze i twórcze, dba o następstwo zdarzeń • tworzy kilkudzaniowy opis obrazu, rzeźby i plakatu • stara się stosować akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi • stara się, by wypowiedzi były czytelne • konstruuje i zapisuje kilkudzaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logicznym, stara się, by były one poprawne pod względem językowym • przepisuje cytaty w cudzysłowie <p>III. Kształcenie językowe Zna podstawową wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słownictwa (np. rozpoznaje zdrobnienia, potrafi dobrać parami wyrazy bliskoznaczne, stara się stworzyć poprawne związki wyrazowe) • składni – konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie 	<p>kulinarnego, dziennika, pamiętnika notatki, streszczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje, uwzględniając większość niezbędnych elementów, krótki list oficjalny, kilkudzaniowy wywiad, plan ramowy i (z pomocą nauczyciela) szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartkę z dziennika i pamiętnika, notatkę (np. w tabeli) i proste krótkie streszczenie • układa opowiadanie odtwórcze i twórcze, zachowując właściwą kolejność zdarzeń, wprowadza podstawowe elementy opisu świata przedstawionego • tworzy na ogół poprawny opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni • stosuje co najmniej trzy akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) • na ogół zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi • konstruuje i zapisuje kilkudzaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym • używa wypowiedzi pojedynczych i złożonych • w zależności od adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące 	<p>fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywnie uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami • w sposób logiczny i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, przedmiot, obraz, ilustrację, plakat, stosując właściwe tematu słownictwo oraz słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji i uczuć • wygłasza z pamięci teksty poetyckie, posługując się pauzą, barwą głosu • świadomie posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) • stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzi • składa życzenia, tworzy wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry • odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od metaforycznych i objaśnia znaczenia metaforyczne • dobiera i stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy 	<p>odpowiednich konstrukcji składniowych (np. tryb przypuszczającego lub zdania pytających) podczas rozmowy z osobą dorosłą, rówieśnikiem, a także różnorodnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące • rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego • udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym, świadomie dobiera intonację zdaniową, • poprawnie stosuje formy czasownika w różnych trybach, w zależności od kontekstu i adresata wypowiedzi • w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje poprawny język bogate słownictwo oraz frazeologizmy związane omawianą tematyką • w sposób przemyślany i
--	---	---	--

<p>litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu, rozróżnia zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, złożone i równoważnik zdania, wskazuje podmiot i orzeczenie w typowym zdaniu, zna wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające, neutralne i wykrzyknikowe, wskazuje w zdaniu wyrazy, które łączą się ze sobą, rozpoznaje określenia rzeczownika i czasownika</p> <ul style="list-style-type: none"> fleksji – odmienia według wzoru lub z niewielką pomocą nauczyciela rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, zaimek, potrafi podać przykłady zaimków, wskazuje czasowniki w różnych czasach, trybach, rzeczowniki własne i pospolite, przymiotniki, przysłówki i zaimki w zdaniu, przy pomocy nauczyciela określa formę odmiennych części mowy, oddziela temat od końcówki w wyrazach znanych z lekcji, stopniuje przymiotniki i przysłówki, odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych, rozpoznaje 	<ul style="list-style-type: none"> udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych stara się dostrzegać błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawiać wyszukuje cytaty i zapisuje je w cudzysłowie <p>III. Kształcenie językowe</p> <p>W typowych sytuacjach stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> słownictwa – wykorzystuje zdrobnienia, wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonym tekście, tworzy poprawne związki wyrazowe składni – rozpoznaje i konstruuje zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone i równoważniki zdań, używa różnych typów wypowiedzeń: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych; neutralnych, wskazuje podmiot i orzeczenie, łączy w związki wyrazowe wyrazy w zdaniu, rozpoznaje określenia rzeczownika i czasownika, konstruuje wykres zdania pojedynczego fleksji – rozpoznaje i odmienia typowe rzeczowniki (własne, pospolite), czasowniki, przymiotniki, liczebniki, zaimki, określa formę gramatyczną czasowników w 	<p>bliskoznaczne i przeciwstawne oraz poprawne związki wyrazowe</p> <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> bezbłędnie stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, stosuje w większości typowych sytuacji w swoich pracach podstawowe reguły interpunkcyjne dotyczące przecinka (np. przecinek przy wymienianiu oraz przed wybranymi zaimkami), dwukropka, myślnika; dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu poprawnie zapisuje głoski miękkie, zna i stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó-u, rz-ż, ch-h, <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, <i>-by</i> z czasownikami i interpunkcji oraz potrafi je zastosować w sytuacjach nietypowych (np. wykorzystać wiedzę o wyrazach neutralnych i zdrobnieniach) zna i stosuje wyjątki od poznanych reguł ortograficznych 	<p>uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując bogate i właściwe tematu słownictwo oraz słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji i uczuć</p> <ul style="list-style-type: none"> zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści wygłaszanych z pamięci lub recytowanych utworów interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania swobodnie dobiera i stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne oraz poprawne związki wyrazowe świadomie wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów (również akcentowanych nietypowo) i intonowania wypowiedzeń składa pomysłowe życzenia, tworzy precyzyjną wypowiedź o 	
---	---	---	---	--

<p>formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>), przyimek, partykułę i wykrzyknik</p> <ul style="list-style-type: none"> fonetyki – zna alfabet, odróżnia głoskę od litery, z pomocą nauczyciela dzieli głoski na twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne, podaje przykłady głosek ustnych i nosowych, dzieli wyrazy znane z lekcji na głoski, dzieli wyrazy litery i sylaby, zna podstawowe reguły akcentowania wyrazów w języku polskim, stara się je stosować 	<p>różnych czasach, trybach, rozpoznaje na typowych przykładach typy liczebników, podaje przykłady zaimków i wyjaśnia ich funkcję, oddziela temat od końcówki w typowych wyrazach odmiennych, stopniuje przymiotniki i przysłówki, używa przyimków do określenia relacji czasowych i przestrzennych; poprawnie zapisuje czasowniki z częstką <i>-by</i>, rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>), stosuje wykrzykniki i partykuły, rozpoznaje zaimki w tekście)</p> <ul style="list-style-type: none"> fonetyki – zna alfabet, wyjaśnia różnicę między głoską a literą, dzieli wyrazy na głoski, litery i sylaby, dzieli głoski na twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe, potrafi je nazywać, wykorzystuje wiedzę na temat rozbieżności między mową a pismem do poprawnego zapisywania wyrazów, zna i stosuje podstawowe reguły akcentowania wyrazów w języku polskim, stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia nazwy własne od pospolitych i stosuje odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą zna i stosuje zasady układu graficznego listu oficjalnego, wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, ogłoszenia, zaproszenia, instrukcji, przepisu kulinarnego, dziennika, pamiętnika, notatki, streszczenia zapisuje, uwzględniając wszystkie niezbędne elementy, list oficjalny, wywiad, plan ramowy i szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartkę z dziennika i pamiętnika, notatkę (w różnych formach) i streszczenie układa spójne, uporządkowane pod względem chronologicznym poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/twórcze, stara się, aby były one wierne utworowi / pomysłowe, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo 	<p>cechach instrukcji, np. zasady gry</p> <ul style="list-style-type: none"> dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> bezbłędnie stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia, odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, systematycznie stosuje poznane reguły interpunkcyjne, stosuje swoich pracach dwukropki, myślnik, wielokropki, średnik; dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wiersza komponuje poprawne pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym, fleksyjnym i składniowym wypowiedzi przejrzyste, logiczne kompozycji uwzględnieniem akapitów, płynnie stosuje poznane reguły ortograficzne, zna i stosuje wyjątki od nich bezbłędnie odróżnia nazwy własne od pospolitych i bezbłędnie stosuje zasady dotyczące pisowni wielką literą pisze bezbłędnie pod względem kompozycyjnym i treściowym list oficjalny, 	
---	---	--	---	--

		<p>czasowe, zwłaszcza przysłówki, przyimki i wyrażenia przyimkowe; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń, wprowadza dialog, a także elementy innych form wypowiedzi, np. opis</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi • w sposób uporządkowany opisuje obraz, ilustrację, plakat, rzeźbę, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć • zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi • w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników i przyimków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji • w wypowiedziach stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, liczebnika i czasownika we wszystkich trybach • w wypowiedziach gromadzi wyrazy 	<p>wywiad, ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, dziennik, pamiętnik, notatkę biograficzną, streszczenie</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje, uwzględniając wszystkie niezbędne elementy, list oficjalny, wywiad, plan ramowy i szczegółowy, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartkę z dziennika i pamiętnika, notatkę biograficzną (w różnych formach) i streszczenie, dba o ciekawą formę swojego tekstu i/lub rzetelność zawartych w nim danych • układa szczegółowe/pomysłowe, wyczerpujące, poprawnie skomponowane opowiadania odtwórcze/twórcze, list perspektywy bohatera, list oficjalny, dziennik pamiętnik, streszczenie przeczytane utworów literackich, zachowując porządek chronologiczny i uwzględniając hierarchię wydarzeń • świadomie wprowadza dialog do opowiadania jako element rozbudowanej kompozycji, wprowadza inne formy 	
--	--	--	---	--

		<p>określające i nazywające cechy na przykład charakteru na podstawie zachowań i postaw</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia • sprawnie wyszukuje cytaty, zapisuje je w cudzysłowie i wprowadza do swojego tekstu <p>III. Kształcenie językowe Umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słownictwa – wzbogacony tekst na przykład zdrobnieniami, wyrazami bliskoznacznymi, przeciwstawnymi, związkami frazeologicznymi • składni – rozpoznaje i stosuje różnorodne typy zdań pojedynczych i złożonych oraz równoważniki; celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, neutralnych, rozkazujących z zależności od sytuacji komunikacyjnej; wskazuje podmiot i orzeczenie, buduje spójne zdania pojedyncze, których poprawnie łączy związki wszystkie wyrazy wzbogaca zdania, dodaje 	<p>wypowiedzi, np. opis charakterystyki bezpośredniej, świadomy stara się różnicować język bohaterów i narratora</p> <ul style="list-style-type: none"> • w wypowiedziach pisemnych konsekwentnie stosuje akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) • zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi, dba, aby zapis jego wypowiedzi ułatwiał odbiorcy jej czytanie • tworzy szczegółowy, dobrze skomponowany opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując właściwe danej dziedzinie szuki nazewnictwo i słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć • uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury • udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym • w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje bogate słownictwo frazeologizmy związane omawianą tematyką; jest 	
--	--	--	--	--

		<p>przydawki, dopełnień i okoliczniki; poprawnie rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, tworząc wykręta zdania pojedynczego, stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji</p> <ul style="list-style-type: none"> • fleksji – rozpoznaje poprawnie odmienia typów rzeczowników (własne, pospolite, konkretne, abstrakcyjne), czasowników, przymiotników, liczebników, zaimki i określa ich formy • rozpoznaje czasy i typy liczebników, rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokoliczniki, formy zakończone na <i>-no, -to</i>), wskazuje zaimki w tekście, podaje ich przykład, wyjaśnia ich funkcję i stosuje w celu uniknięcia powtórzeń, poprawnie używa krótszych i dłuższych form zaimków, używa odmiennych części mowy w poprawnych formach • fonetyki – stosuje wiadomości z zakresu podziału wyrazów na litery, głoski i sylaby, a także różnic między pisownią i wymową, poprawnym ich zapisem • bezbłędnie dzieli głoski i sylaby: ustne, nosowe, twarde, miękkie, dźwięczne, bezdźwięczne, dzieli 	<p>język jest poprawny</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, stylistycznym i treściowym • sprawnie wyszukuje cytaty, zapisuje je w cudzysłowie, szczególnie dba o całkowicie wierny zapis cytatu, potrafi płynnie wprowadzić cytaty do własnego tekstu <p>III. Kształcenie językowe</p> <p>Sprawnie stosuje i wykorzystuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słownictwa – dba o poprawność słownictwa w wypowiedziach samodzielnie dobiegających do źródła, wyraża bliskoznaczne, przeciwstawne i frazeologizmy, wzbogaca tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej • składni – swobodnie rozpoznaje różne typy zdań pojedynczych (pytające, oznajmujące, rozkazujące, neutralne, wykrzyknikowe, nierozwinięte, rozwinięte), zdania złożone • równoważniki zdań, wskazuje podmiot 	
--	--	--	--	--

		<p>głoski wyrazy spółgłoskami miękkimi, zna stosuje reguły akcentowania wyrazów w języku polskim</p>	<p>orzeczenie, tworzy ciekaw pod względem składniowy wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logicznej składniowej, wzbogaca zdania, dodając przydawki dopełnienia i okoliczniki, dla o poprawne łączenie wyrazów w związki interpunkcję wypowiedzi złożonych)</p> <ul style="list-style-type: none"> • fleksji – rozpoznaje i stosuje w wypowiedziach w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, bezbłędnie określa formę odmiennych części mowy, w tym poprawnie rozpoznaje i odmienia rzeczowniki (własne, pospolite, konkretne, abstrakcyjne), stosuje formy różnych czasów i trybów czasownika, typy liczebnika, zaimki, rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>), zastępuje rzeczowniki, przymiotniki, przysłówki i liczebniki odpowiednimi zaimkami, poprawnie stosuje krótsze i dłuższe formy zaimków, wykorzystuje wiedzę o 	
--	--	--	---	--

			<p>obocznościach w odmianie wyrazów do pisowni poprawnej pod względem ortograficznym</p> <ul style="list-style-type: none">• fonetyki – biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów, stosuje w praktyce wszystkie poznane zasady akcentowania wyrazów	
--	--	--	--	--